

Језичка политика у РУР програму школе “Руђер Бошковић”

Ревизија језичке политике, 2020

Мисија школе:

Школа „Руђер Бошковић” инспирише ученике да постану часни, принципијелни, образовани и обзирни људи способни и вољни да дају значајан допринос локалној и светској заједници.

Циљ:

Овај документ је састављен с циљем да дефинише праксе у процесу наставе и учења које се односе на усвајање језика у оквиру школе “Руђер Бошковић” и да их на тај начин приближи школској заједници. Као такав, овај документ је део Уговора који ученици, родитељи и руководство школе потписују при упису у школу. Нарочита пажња се обраћа на следеће захтеве организације International Baccalaureate који се налазе у Стандардима и праксама Програма (2018) (*Programme Standards and Practices, Published October 2018, Updated March 2019, April 2020*) за Primary, Middle and Diploma Programmes:

Leadership 4.1: The school has systems and processes in place to document, share and store curriculum, policies and procedures that safeguard programme implementation. (0201-04-0100)

Student support 2.2: The school supports the identified needs of students, and evidences this support through planning, policy, and practice. (0202-02-0200)

Culture 4.1: The school implements and reviews a language policy that is aligned with IB language policy guidelines. (0301-04-0100)

Culture 4.2: The school describes in its language policy the way that the school recognizes multilingualism as a fact, a right and a resource for learning. (0301-04-0200)

Culture 4.3: The school identifies in its language policy a variety of physical and virtual resources used to facilitate language development. (0301-04-0300)

Culture 4.4: The school clearly describes in its language policy the rights and responsibilities of all members of the school community and what constitutes good practice within the school context. (0301-04-0400)

PYP 1: The school ensures that students learn a language in addition to the language of instruction (at least from the age of seven). Multilingual programmes, where students are learning in at least two languages, can but are not required to offer additional languages. (0301-04-0411)

Culture 6.1: The school implements processes with consideration of the relationship between its IB mandated policies. (0301-06-0100)

Culture 6.2: The school documents its IB-mandated policies and communicates them to the school community. (0301-06-0200)

Culture 6.3: The school considers physical and virtual spaces in all of its IB-mandated policies. (0301-06-0300)

Culture 6.4: The school articulates a planned integration of human, natural, built or virtual resources in all of its IB-mandated policies. (0301-06-0400)

Culture 6.5: The school considers the Learner Profile in all of its IB-mandated policies. (0301-06-0500)

Culture 6.6: The school considers international-mindedness in all of its IB-mandated policies. (0301-06-0600)

Culture 6.7: The pedagogical leadership team uses the school's IB-mandated policies in decision-making and curriculum development. (0301-06-0700)

Lifelong learners 7.1: The school provides opportunities for students to explore and develop their personal and cultural identities. (0402-07-0100)

Lifelong learners 7.3: Students take opportunities to develop their language profiles. (0402-07-0300)

Approaches to teaching 5.3: Teachers use IB-mandated policies to support students. (0403-05-0300)

Approaches to teaching 5.4: Teachers support language development with consideration for the language profiles of students. (0403-05-0400)

Филозофија учења језика:

У школи “Руђер Бошковић” циљ нам је да створимо такво окружење за учење које је богато језичким садржајима и у коме су ученици изложени језику кроз сва три програма РYP, МYP и DP. Верујемо да је усавршавање вештина матерњег језика од суштинске важности и да учење на бар још једном језику даје ученицима шансу да развијају когнитивну флексибилност,

академску писменост на бар два језика и уравнотежену вишејезичност. Ово им омогућава да похађају захтевне академске програме и отвара свет могућности.

На крају, ово је од суштинске важности јер ученицима помаже да постану вешти саговорници широких погледа – важне особине IB ученичког профила.

Језички профил школе:

У школи “Руђер Бошковић” српски језик је истовремено и језик земље домаћина и матерњи језик већине ученика. У исто време препознајемо енглески језик као глобални језик и средство које ученицима помаже да развијају међународну свест и ширину погледа. Стога су наши циљеви да кроз РУР и МУР програме развијамо језичке вештине и тачност говора и писања ученика на оба језика како би постали билингвални и описмењени на оба језика и да на крају успешно заврше DP програм – у коме су инструкција и оцењивање највећим делом на енглеском језику. Циљ нам је да ово остваримо кроз примену образовног модела билингвалне наставе где наставници користе флексибилни приступ када се баве језиком инструкције у својој учионици свакодневно и из године у годину.

Језик инструкције у програму РУР:

Целокупна настава и учење у РУР програму се врши на два језика: енглеском и српском. Учење на два језика у у раном основношколском узрасту и развијање адитивног билингвализма захтева излагање и једном и другом језику кроз разне активности, са много понављања истих структура и лексичких јединица у различитим контекстима који имају смисла, који су разумљиви и битни ученицима. Учење другог језика је сложен процес и потребно је неколико година да би ученици постали довољно напредни и самопоуздани у коришћењу језика у сложеним процесима учења.

Пошто је језик средство учења и когнитивног развоја, сви наставници у РУР програму деле одговорност за развој и комуникативних и академских вештина кроз инструкцију на енглеском и српском језику. У току дана, постоје одређени периоди када се енглески језик користи за инструкцију и међусобну комуникацију за време часова. У тим периодима, учитељице, које су одговорне за наставу српског језика, природних наука, друштвених наука и математике, користе енглески језик и за комуникацију и за наставу. Настава енглеског језика, коју држе наставници енглеског, усмерена је на пружању могућности за усвајање језичких структура, речника и језичких вештина неопходних за употребу језика и у комуникацији и у учењу. Наставници енглеског језика користе Заједнички европски референтни оквир за језике и

Кембриџ испите за децу (Cambridge English Young Learners' Exams) у планирању програма усвајања језика и процене напретка ученика у прва четири разреда. Касније, фокус је више на развијању језичких вештина које су потребне за енглески језик као први језик.

Развој првог језика, у нашем случају је то српски, је уско повезан са когнитивним развојем деце, па из тог разлога у прве три године програма акценат је на богаћењу речника, описмењавању, вештинама читања и разумевања прочитаног, као и развијању говорне културе и већој продукцији у говору и писању. Енглески се, у овим разредима, већином користи за међусобну комуникацију и једноставније инструкције. Од ученика се очекује да реагују на инструкције и наредбе и дају одговоре који се састоје од појединачних речи или кратких фраза. Касније, како владање енглеским језиком расте, тај језик се све више користи за активности које укључују све четири вештине говора, слушања, писања и читања приликом учења садржаја других предмета, као и за увођење елемената наставе књижевности (басне и бајке, поезија као књижевни жанр, оригинални одломци из романа и прилагођене, скраћене верзије романа). Ученици се охрабрују да користе енглески језик на часовима, али могу да бирају који ће језик користити у својим документима, презентацијама и пројектима. Наставници су свесни да је можда потребно и седам година да се развије напредни степен знања¹ когнитивног и академског језика, па ученицима дозвољавају да развију самопоуздање у употреби енглеског језика. Важност учења академског садржаја на два језика се остварује кроз укључивање исхода из

Националног плана и програма Републике Србије у РYP програм и исходе (RYP Score and Sequence) за све предметне области. Учењем академске терминологије на српском и на часовима српског језика, ученици могу да изразе своју креативност кроз говор, писање и презентовање као и кроз читање и анализу различитих књижевних врста (бајка, басна), као и појединих књижевних родова (драма, поезија, проза, епика)на српском који одговарају њиховом узрасту.

Развијање писмености:

Наш циљ је да ученици буду подједнако спретни у писању и читању на српском и енглеском језику до краја треће године програма (grade 3). Да би се то постигло, почетне вештине описмењавања се развијају и на српском и енглеском језику од прве године програма (grade 1). То значи да ученици у предшколском узрасту (grade 1) уче енглески алфавет и српска ћирилична слова. У српском језику уче да препознају почетне гласове речи и симболе којима се гласови представљају, као и да читају краће речи. У енглеском језику уче да препознају слова којима су представљени гласови, па на тај начин почињу да читају једносложне и

¹ *Learning in a Language other than Mother Tongue in IB Programmes*. International Baccalaureate Organization. 2008, стр.5

двосложне речи. У другој години програма (grade 2) ученици развијају технике почетног читања и писања штампаним и писаним словима и уче да читају кратке текстове течно на српском језику. У енглеском језику ученици уче да пишу изоловане речи и краће реченице, и уче да читају кратке реченице и текстове на енглеском. У трећој години програма (grade 3), они су оспособљени да користе српска ћирилична и латинична слова за читање и писање на српском. У енглеском језику уче да пишу кратке пасусе на задате теме.

Описмењавање на енглеском језику код појединих ученика може трајати дужи, али је наш циљ да имамо ученике који подједнако користе и српски и енглески за општу комуникацију и академску употребу на одговарајућем нивоу на крају програма (grade 5).

Број часова за развој језика:

За српски и енглески језик, ученици имају пет часова у трајању од 45 минута који су намењени језичком развоју сваког језика. Исто тако, оба језика се користе трансдисциплинарно за учење других предмета и тражење значења у току активности истраживања. Енглески је први језик инструкције и почиње да се користи у већој мери него српски језик од треће године програма (grade 3) и касније. Када је потребно, користе се оба језика на истом часу због садржаја које је тешко разумети на когнитивном нивоу, или зато што је то бржи начин да се провери разумевање у сред активности.

Трећи језик, немачки, француски или шпански, је заступљен са два часа недељно од 45 минута од друге године програма (grade 2). На овим часовима, ученици су изложени језику кроз разне активности које ученике првенствено ангажују кроз слушање и говор. Касније, како се ученици описмењавају на енглеском и српском, они уче да читају и пишу трећи језик, а од треће године програма (grade 3) од њих се очекује да и на овим часовима учествују у активностима читања и писања.

Језичка подршка за ученике који се придружују РYP програму после Граде 1:

Ученици који дођу из других школа, иностраних, где енглески језик није био језик инструкције, или из националне државне школе, добијају језичку подршку како би сустигли своје вршњаке.

Ученици који се придружују програму у другој години програма (grade 2) се тестирају на почетку школске године па они који пре тога нису учили српски или енглески језик формирају одвојену групу за додатне часове језичке подршке. Ово се ради с циљем да се осмисле активности на тај начин да ученици могу развити језичке вештине у тој мери да у наредном разреду могу пратити ученике са развијенијим језичким вештинама.

Ученици чији први језик није српски и који нису учили енглески, добијају подршку од стране школе кроз индивидуалне часове језика која траје бар једну целу школску годину. Овај програм подршке осмишљава и реализују учитељ или наставник енглеског језика и наставник који предаје први језик ученика (по потреби) . Дужина програма подршке зависи од степена учениковог знања српског или енглеског језика у тренутку када се ученик придружио РУР програму и узраста ученика. Такође се и породица ученика саветује на који начин да подржи развој језика ученика код куће.

Ученицима којима је српски први језик и који нису учили енглески језик имају индивидуални програм језичке подршке који може трајати од неколико месеци до једног полугодишта. Програм подршке се саставља када се уради анализа резултата на дијагностичком тесту за енглески језик који ученик ради када се уписује у РУР програм.

Деца којој српски језик није први језик добијају могућност да уче српски кроз додатне часове језика. Овај програм остварује наставник који говори и српски и енглески језик и који познаје стратегије за описмењавање на српском језику (у складу са Општим стандардима постигнућа за предмет српски као нематерњи језик за крај првог и другог циклуса обавезног образовања, општег средњег образовања и основног образовања одраслих).

Ученици са проблемима у говору и језичким проблемима похађају специјално састављен програм који може имати само један језик инструкције и могу да бирају да не уче други страни језик. При изради индивидуализованог или прилагођеног програма за овакве ученике консултују се логопеди.

Подршка матерњим језицима у РУР програму:

У школи „Руđer Бошковић“ добродошли су ученици различитог порекла и култура и циљ нам је да оне којима ни српски ни енглески нису матерњи језик подржимо на најбољи могући начин. Часови матерњег језика ће се организовати ако је број ученика који имају исти матерњи језик већи од пет. У осталим случајевима, школа ће радити са породицама на томе да обезбеди, по додатној цени, инструкцију на матерњем језику ван редовних часова. Школа ће обезбедити смернице за развој матерњег језика.

Ученицима чији је матерњи језик енглески се пружа додатна подршка за развој језика која превазилази утврђена очекивања за њихов узраст кроз диференциране активности у оквиру редовних часова, додатне часове енглеског језика уколико је то препоручено од стране наставника енглеског језика и додатне ресурсе из школске библиотеке или електронских колекција.

Процес ревидирања политике:

Језичка политика, Политика оцењивања, Политика академске честитости, Политика инклузије/посебних образовних потреба, Уписна политика и Политика заштите и безбедности ученика школе „Руђер Бошковић“ се ревидирају на сваке две године. РYP, МYP и DP координатори, у сарадњи са одабраним наставницима и директорима основне школе и гимназије чине комисију за ревидирање политика и они ће:

- анализирати тренутне *IB* стандарде и праксе као и смернице политике;
- ревидирати тренутну политику како би проценили усклађеност са *IB* стандардима, праксом и смерницама;
- изменити тренутну политику, ако је потребно;
- поделити прерађену политику са наставним кадром;
- размотрити питања/коментаре/предлоге наставног кадра;
- припремити финални нацрт политике;
- поднети финални нацрт политике управи на одобрење;
- поделити одобрену политику са наставним кадром, ученицима, родитељима и широм школском заједницом.

Финансијска подршка

Управа школе “Руђер Бошковић” се обавезује да ће пружати финансијску подршку како би запослила одговарајући професионални кадар, купила наставни материјал, одржавала и чувала документацију ученика и друге набавке, платформе алатки за које се сматра да су неопходне за ефективну организацију и остваривање РYP, МYP и DP курикулума.

Професионални развој

Управа школе “Руђер Бошковић” се обавезује да ће обезбедити континуирани професионални развој за све наставнике у сфери језичког развоја. Ово укључује, али и не ограничава се на: International Baccalaureate непосредне обуке, онлајн обуке, РYP, МYP и DP конференције/или обуке у школи, радионице које воде наставници у школи “Руђер Бошковић” и било које друге могућности за професионалним развојем за које се сматра да су неопходне за ефикасну организацију и остваривање РYP, МYP и DP наставних програма-курикулума.

Библиографија

Making the PYP happen: A Curriculum Framework for International Primary Education
International Baccalaureate Organization. 2009.

Learning in a Language other than Mother Tongue in IB Programmes. International Baccalaureate Organization. 2008.

Language and learning in IBprogrammes. International Baccalaureate Organization. 2011.

Standards and Practices. International Baccalaureate Organization. 2014.

Закон о основама система образовања и васпитања

Правилник о програму наставе и учења

Cambridge English Young Learners' Exams

Општи стандарди постигнућа за предмет српски као нематерњи језик за крај првог и другог циклуса обавезног образовања, општег средњег образовања и основног образовања одраслих)

НАПОМЕНА: РУР језичка политика је део већег документа који износи детаљне праксе које се користе за језички развој у сва три ИВ програма а примењују се у школи Руђер Бошковић. Сва три документа која приказују језичку политику имају исти уводни део који изражава циљ документа, језичку филозофију и језички профил и делове који приказују процес ревизије политике, финансијску подршку и професионални развој на крају документа.